

ตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาล ประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม

อนันต์ ต่อสกุลแก้ว¹, รุ่งเรือง แสนโกษา², อาภากร เขจรักษ์³

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลของมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อสร้างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมของการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณ ศึกษาประชากร สถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 221 แห่ง โดยใช้สุตรทราโร ยามาเน่ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlations) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ระดับมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคามภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีมาตรฐานสถานพยาบาลอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 3.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.89
- 2) ปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3 ตัวแปร จากทั้งหมด 6 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) (.680) เพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล (.410) และ การต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน (.249) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .726 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว มีอำนาจการพยากรณ์หรือสามารถร่วมกันทำให้เกิดความแปรผันของมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ได้ ร้อยละ 52.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹เภสัชกรชำนาญการ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

²นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

³เภสัชกรชำนาญการ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

3) การสร้างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม จากสมการพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (Y) และคะแนนมาตรฐาน (Z) คือ $Y = 2.450 + 1.121$ (ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) + 456 (เพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล) + 340 (การต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน) และ $Z = .568$ (ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) + 256 (เพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล) + 145 (การต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน) ประกอบกับผลสรุปจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshops) จากข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการสร้างตัวแบบการพัฒนา ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคควรวางระบบหรือกลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ กำหนดแนวทางและบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุม และกำกับให้สถานพยาบาลทุกประเภทปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล 2541 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม และควรดำเนินการเฝ้าระวังและประเมินผลการดำเนินงาน อย่างน้อย 2 ครั้ง/ปี รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนากลไกการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ตัวแบบการพัฒนา, มาตรฐานสถานพยาบาลสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก)

บทนำ

จากการที่ประเทศไทย จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปลายปี 2558 การเตรียมความพร้อมพัฒนาระบบ บริการสุขภาพให้ได้มาตรฐาน รองรับการแข่งขันในประชาคม อาเซียน กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายส่งเสริมให้สถาน พยาบาลทุกแห่งทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งธุรกิจสปา- นวดส่งเสริมสุขภาพ คลินิกเสริมความงามและคลินิก ทันตกรรมที่มีศักยภาพ ให้เร่งพัฒนาระบบบริการให้ได้ มาตรฐานเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน¹ เพื่อให้การ ขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานบริการสุขภาพให้ได้ มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขมีประสิทธิภาพ และ ตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาล สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดมหาสารคาม เป็นส่วนราชการในส่วนภูมิภาค ซึ่ง มีภารกิจในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการ สุขภาพ จึงมีความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในการ นำนโยบายการคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพสู่การ ปฏิบัติ โดยควบคุม กำกับดูแลให้สถานบริการสุขภาพ โดยเฉพาะสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับสถานพยาบาล ประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ตามพระราชบัญญัติ สถานพยาบาล พ.ศ. 2541 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมี ลักษณะการให้บริการสุขภาพตามสถานพยาบาลแต่ละ ประเภทที่แตกต่างกัน โดยต้องประกอบกิจการและ ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพยาบาลแต่ละ ประเภทตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้บริการสุขภาพที่ ปลอดภัยได้มาตรฐานแก่ประชาชนผู้บริโภค ดังนั้น ผู้วิจัย ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงาน และได้รับ มอบหมายให้ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม จึงมีความสนใจที่จะ ศึกษา “ตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภท ที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของมาตรฐานสถานพยาบาล ประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัด มหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถาน พยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ใน จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อสร้างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถาน

พยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) เพื่อเป็น ข้อเสนอรูปแบบการพัฒนาหรือแนวทางการดำเนินงาน พัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบและวิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ สถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ ค้างคืน (คลินิก) ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จากทั้ง 13 อำเภอ ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการและดำเนินการ สถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 221 แห่ง² กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)³ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยสุ่มแบบระดับชั้นหรือแบบชั้นภูมิในระดับอำเภอ และลักษณะประเภทของสถานพยาบาล และวิธีการสุ่ม อย่างง่ายโดยศึกษาในระหว่างเดือนตุลาคม 2556 - เดือน พฤษภาคม 2557 ซึ่งศึกษาจากข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ วิชาชีพ ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วย ไว้ค้างคืน (คลินิก) ใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาล ที่เป็นปัจจุบัน จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับบริการ และลักษณะ การให้บริการของสถานพยาบาล มาตรฐานสถานพยาบาล ประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัด มหาสารคาม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะของ สถานพยาบาล 2) การแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อสถาน พยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาล อัตราค่า รักษาพยาบาล ค่าบริการและสิทธิผู้ป่วย 3) การประกอบ กิจการและการดำเนินการสถานพยาบาล 4) ชนิดและ จำนวนเครื่องมือ เครื่องใช้ยา และเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และ 5) ว่าด้วยการจัดให้มีรายงาน หลักฐานเกี่ยวกับผู้ประกอบ วิชาชีพใน สถานพยาบาลและผู้ป่วย และเอกสารอื่นที่ เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

การศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสำรวจ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ เป็นข้อมูลทั่วไป ของผู้ดำเนินการสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ ค้างคืน (คลินิก) ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลลักษณะเฉพาะของ สถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก)

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลการตรวจประเมินมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัด มหาสารคาม ตามมาตรฐานทั้ง 5 ด้าน ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม

ในส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน(คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้โดยร่างตัวแบบตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม ที่ผู้วิจัยนำผลจากวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เป็นร่างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลฯ นำเข้าสู่กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ได้แก่ คณะอนุกรรมการสถานพยาบาลจังหวัด คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับจังหวัด และคณะทำงานที่คณะอนุกรรมการสถานพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม แต่งตั้ง จำนวน 15 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) แล้วนำผลการประชุมกลุ่มย่อยทั้งหมดมาสรุปและอภิปรายผลระดมสมอง (Brain Storming) ในที่ประชุมใหญ่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกการวิพากษ์วิจารณ์และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ ผู้วิจัยนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามขั้นตอน ได้แก่ การตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องครบถ้วนของแบบสำรวจทุกฉบับ การบันทึกข้อมูลจากแบบสำรวจลงโปรแกรมสำเร็จรูปโดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนพิจารณาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานพยาบาลของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้ค่าคะแนนจากการจำแนกรายข้อ ในแบบสำรวจการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานพยาบาล ดังนี้⁴ มาตรฐานสถานพยาบาลสูงมาก (25-31ข้อ) กำหนดให้ 5 คะแนน มาตรฐานสถานพยาบาลสูง (19-24 ข้อ) กำหนดให้ 4 คะแนน มาตรฐานสถานพยาบาลปานกลาง (13-18 ข้อ) กำหนดให้ 3 คะแนน มาตรฐานสถานพยาบาลต่ำ (7-12 ข้อ) กำหนดให้ 2 คะแนน มาตรฐานสถานพยาบาลต่ำมาก (1-6 ข้อ) กำหนดให้ 1 คะแนน การแปลผลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับมาตรฐานสถานพยาบาล โดยการเปรียบเทียบกับ

ค่าเฉลี่ยที่ตั้งไว้และสร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ โดยและวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พรรณนารายละเอียด หาความหมาย และอธิบายความ ใช้วิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) วิเคราะห์ข้อมูลการวิพากษ์/วิจารณ์และข้อเสนอแนะ โดยการจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ (Grouping) แล้ว coding ถ้อยคำสำคัญ จากนั้นสรุปเรียบเรียงถ้อยคำใหม่โดยการอธิบายขยายความ (Explanation) เพื่อให้เกิดความชัดเจนในรายละเอียด แล้วสร้างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม แล้วหาความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี ของ Denzin. N° สรุปผลการวิเคราะห์ ตีความเทียบเคียงกับบริบทตามกรอบแนวคิดการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นสถิติพรรณนา ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและลักษณะเฉพาะของสถานพยาบาล และวิเคราะห์ระดับมาตรฐานสถานพยาบาล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่ตั้งไว้วิเคราะห์ ใช้ในการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน(คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) และวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis=R) พยากรณ์ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05)

ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ระดับมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยภาพรวม มีมาตรฐานสถานพยาบาล

อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย (x) เท่ากับ 3.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.89 เมื่อจำแนกระดับมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม โดยพิจารณาจากการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานพยาบาลทั้งหมด จำนวนทั้งหมด 31 ข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามมาตรฐานสถานพยาบาลถูกต้องอยู่ในระดับสูง (19-24 ข้อ) จำนวน 76 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 52.80 รองลงมาปฏิบัติตามมาตรฐานสถานพยาบาลถูกต้องอยู่ในระดับสูงมาก (25-31 ข้อ) จำนวน 26 แห่ง (18.10%) ปฏิบัติตามมาตรฐานสถานพยาบาลถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง (13-18 ข้อ) จำนวน 24 แห่ง (16.70%) และปฏิบัติตามมาตรฐานสถานพยาบาลถูกต้องอยู่ในระดับต่ำ (7-12 ข้อ) จำนวน 18 แห่ง (12.50%)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงการใช้สถิติทดสอบการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis = MRA) โดยตัวแปรประเภทกลุ่ม Nominal Scale และอันดับ Ordinal Scale ให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy) และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ของตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดจำนวน 6 ตัว ได้แก่ เพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล

(x1)ผู้ดำเนินการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพหรือปฏิบัติงานหน้าที่ในสถานพยาบาลอื่นหรือในหน่วยราชการอื่น (x2) ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) (x3) การต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน (x4) ลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล (x5) และจำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับบริการในปี 2556 (x6) พบว่า ไม่มีตัวแปรพยากรณ์ คู่ใดมีปัญหาความสัมพันธ์กันเองสูง เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทุกคู่มีค่าระหว่าง 0.033-0.709 ($r < 0.75$) ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) น้อยกว่า 0.75 จึงไม่เกินข้อตกลงของการวิเคราะห์ด้วยสถิติ MRA ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิเคราะห์ค่าการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis= MRA) เพื่อหาค่าอำนาจการพยากรณ์ของแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม จากตัวแปรต้น จำนวน 6 ตัวแปร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยเลือกเฉพาะตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อตัวแปรตามสูง จึงใช้วิธีการค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Regression) ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยวิธีขั้นบันได (Stepwise Multiple Linear Regression)

ชุดของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด	R	R ²	R ² Adjusted	SE _{est}	R ² Change	F	P
x3	.680	.463	.459	.658	.463	122.210**	.000**
x3 x1	.713	.509	.502	.630	.046	72.990**	.000**
x3 x1 x4	.726	.528	.517	.620	.019	52.110**	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน(คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 3 ตัวแปร จากทั้งหมด 6 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) (x3) เพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล (x1) และการต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน (x4) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .726 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว มีอำนาจในการพยากรณ์หรือสามารถร่วมกันทำให้เกิดความแปรผันของมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก)

ได้ร้อยละ 52.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม โดยสร้างสมการพยากรณ์ จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณกลุ่มตัวแปรพยากรณ์ที่ดี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าน้ำหนักความสำคัญหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ (b, ?) ทั้ง 3 ตัว และค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (a) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของกลุ่มตัวแปรพยากรณ์ที่ดี โดยใช้ตัวแปรพยากรณ์ จำนวน 6 ตัว เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม

ตัวพยากรณ์	b	β	SE _b	t	p
- ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน(คลินิก) (x3)	1.121	.568	.126	8.926	.000**
- เพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล (x1)	.456	.256	.111	4.111	.000**
- การต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน (x4)	.340	.145	.144	2.365	.019*
R = .726		R ² = .528	SE _{est} = .620		
		a = 2.450	F = 52.110		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 2 ตัว คือ ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) (x3) และเพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล (x1) ส่วนตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ตัว คือการต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน (x4) โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .726 มีค่าอำนาจการพยากรณ์หรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .528 ค่า F เท่ากับ 52.110 ค่าความคลาดเคลื่อนการพยากรณ์ (SE_{est}) เท่ากับ .620 และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (a) เท่ากับ 2.450 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์หรือทำนายได้ ร้อยละ 52.80 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 1.121, .456, และ .340 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรพยากรณ์

ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .568, .256, และ .145 ตามลำดับ เขียนเป็นสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$Y = 2.450 + 1.121$ (ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก)) + 0.456 (เพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล) + 0.340 (การต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน)

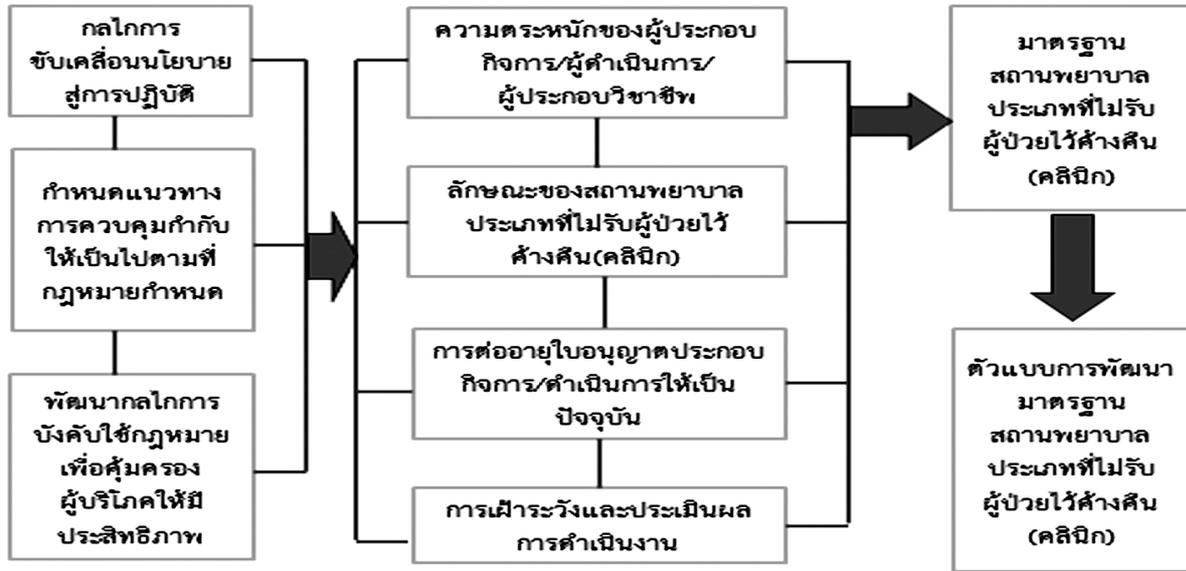
สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$Z = .568$ (ลักษณะของสถานพยาบาลประเภทที่ไม่ได้รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน(คลินิก)) + 0.256 (เพศของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล) + 0.145 (การต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลที่เป็นปัจจุบัน)

การสร้างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม

สร้างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม จากสมการพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานประกอบกับผลสรุปจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshops) ผู้วิจัยนำเสนอเป็นตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม ตามผังมโนทัศน์ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน(คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม

อภิปรายผล

จากการวิจัย ตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลและข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์และการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาครั้งแรกในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่พบผลงานวิจัยที่สอดคล้องและสนับสนุน อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541ฯ สถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ทุกประเภทจะต้องจัดทำรายงานสถานะของผู้ดำเนินการของสถานพยาบาลว่าเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพหรือปฏิบัติงานหน้าที่ในสถานพยาบาลอื่นหรือในหน่วยราชการอื่น และต้องรายงานลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาลทุกประเภท รวมทั้งจำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับบริการในปีที่ผ่านมาเพื่อประกอบการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาล ดังนั้น การศึกษาวิจัยและสร้างตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วย

ไว้ค้างคืน (คลินิก) ในจังหวัดมหาสารคาม จึงถือเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อดำเนินการในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านบริการสุขภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล 2541 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ควรวางระบบหรือกลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
2. หน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ทำหน้าที่ ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล 2541 ต้องกำหนดแนวทางการการควบคุม กำกับให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
3. หน่วยงานส่วนภูมิภาค ที่ควบคุม กำกับ และ

ตรวจสอบการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล 2541 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ควรดำเนินการเฝ้าระวังและประเมินผลการดำเนินงาน อย่างน้อย 2 ครั้ง/ปี

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนากลไกการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยประเมินสัมฤทธิ์ผลของตัวแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก)

2. ควรศึกษาทดลองโดยนำแบบการพัฒนามาตรฐานสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก) ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2555-2558. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข : นนทบุรี, 2554.
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม. เอกสารอัดสำเนา.มหาสารคาม, 2556.
3. Yamane, Taro. Statistics : An Introductory Analysis. 2 nd cd. New York : Harper and Row, 1973.
4. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
5. Denzin,N. The Research Action in Sociology. London : Butterworth. 1970.